



Az országos dalárszövetség

A budapesti nemz. zenede

A budai zeneakadémia

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap három negyed ivon, zeneművelőkkel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.
Ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadói vatal ügykörébe tartozó levelek a társulat igazgatóságához (váci utca 3) intézendők.

Budapest, 1883. március II.

Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Külföldre egészévre 8 ft. Félévre 4 ft.

Előzetlenül a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben Budapestben, váci utca 3 s vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyes szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Karoly.

Huber Károly.

Hazánkban ma még, fájdalom! a művészet csecsemő korát éli. Annak pártolása, s a tisztelet, melyben művelői részesülnek, még távolról sem vetekedhetnek a kultur nemzetek magas intelligenciájával.

A francia, német, angol, olasz művészek a társadalom legelőkelőbb tagjai közé tartoznak, még a tudomány embereinél is többre tartatnak, mert a tudományt mindenki megszerezheti vas szorgalommal, de a művészi tehetség egy felsőbb hatalom adománya.

Nálunk a művész csak az esetben bír társadalmi tekintéllyel, ha valami hivatala van. Ez az oka, hogy nagy tehetségeink külföldre gravitálnak s ott jobban érzik magukat mint idehaza. Eltekintve az itthon meg nem élhetés szomorú kérdésétől, a magyar művész idehaza nem részesül abban a tiszteletben, mely őt joggal megilleti s melylyel ha külföldön él, az idegen nemzet bőven adózik neki.

Annál örvendetesebb, ha mégis látunk egyes kivételeket, ha olyan férfakra akadunk a zenevilágban, kik idehaza is kivívták maguknak a közelismerést s országoszerre ismert nevük működé-



Huber Károly.

sük és műveik által enyészhetlen betűkkel maradnak feljegyezve a hazai műtörténelem lapjain.

Ilyen férfiú az is, kinek arcképét mai számunkban tisztelt olvasóinknak bemutatjuk.

Huber Károly zeneszerző, országos dalárszövetségi karnagy, a budapesti nemz. zenede karnagya és a hegedű kiművelési osztályok tanára nem csak hazájában, hanem külföldön is ismert férfiú. Hegedű iskolája több külföldi zeneintézetben tananyagul szolgál, tanítványai közül számosan a külföldi híres zeneakademiákon folytatják tanulmányaikat és hegedű szerzeményei az egész világon ismeretesek.

Huber Károly, kit ő fel-sége nem rég érdemeinek elismeréséül a „Ferenc-József” rend lovag-keresztjével tüntetett ki, a legtermékenyebb és legnépszerűbb hazai zeneszerző. Nincs hazai zeneszerzőink között egy sem, a ki annyit s annyi szakmában írt volna mint ő: e mellett nincs egy sem, kit az egész országban mindenütt annyira kultiválnának mint őt. Más helyütt felsorolva találják tisztelt olvasóink Huber Károly összes műveit, mely összeállításból zeneszerzői dús tevékenysége kiviláglik.

De nem csak mint zeneszerző, hanem karnagyi és tanári működésével is érdemeket szerzett magának. 30 esztendeig volt a nemz. színház tagja s tizenhét évi karnagyi működése alatt sok olyast teremtett szakmájában, melynek üdvös utóhatását még most is érzi ez intézet. Így, hogy többet ne is említsünk, Wagner zenéjét ő honosította meg Budapesten, ő volt az úttörő, ki minden ellenszenv dacára műsorra tűzette Wagner „Lohengrin“-jét. Az igazgatóság (Radnothfáy volt akkor intendáns) felelőssé tette az esetleges bukásért s jóformán semmiben sem volt segítségére az óriás munkában. Az énekesek, a karok, a zenekar, mindenki ellene működött; Wagner ellenségei fűt, fát megmozgattak, hogy a dalmű megbukjék. A közönség azonban pártjára állott s 1866. évi dec. 2-án „Lohengrin“ s vele Huber Károly fényes diadalt ült. A közönség tombolt s demonstratív a karnagynak adott igazat, a ki Columbusként, annyi tagadás, ellenszenv közepette bátran kimondotta nézetét „hogy igen is van Budapesten a Wagner zenének talaja.“

Maga Wagner Richárd is hízogó levélben sietett üdvözölni buzgó apostolát. —

Hegedűtanári működése sokkal ismeretesebb, semhogy azt bővebben ismertetni szükségesnek találók. — Százakara rug azok száma, kik kiképzetésüket Huber Károlynak köszönhetik s alig van az országban hegedűs, ki nem őt vallaná mesterének. A nemz. színház jelenlegi zenekarának jóformán összes hegedűsei az ő iskolájából kerültek ki.

Huber Károly, szül. 1828. július 2-án Varjason, Temes megyében, hol atyja, Huber Mihály főtanító volt. Már kora ifjúságában élénk hajlamot mutatott a zenére. Atyja, Hendl János aradi zenedei igazgató ösztönzésére, 1838-ban bevitte a 10 éves fiut Aradra, Hendl-hez, kinél 16 éves koráig tartózkodott. Ez alatt a zenében teljesen kiképezte magát, úgy hogy Aradon már több hangversenyben föllépett mint hegedűművész. 1844-ben Budapestre jött s itt több hangversenyt adott. Hogy a bécsi művészkörökkel megismerkedjék, 1851-ben Bécsbe ment hangversenyezni. Ott is annyira tetszett, hogy a bécsi udv. operaszínház szerződtette magánjátékosnak. — De Bécsben nem sokáig maradt. Többszörös hívásoknak engedve, 1852-ben visszatért a magyar fővárosba s elfoglalta állását a nemz. színháznál. 1852-ben megnősült és ugyanakkor tanárrá lett a nemzeti zenedében.

1850-ban félévi szabadságot kapva, a Doppler testvérekkel beutazta Németországot és Angliát; voltak Bécsben, Brüsszelben, Hamburgban, Drezdában, Londonban stb. mindenütt a legnagyobb sikert aratva, Brüsszelben gróf Balthay nyi Lajosné házában tartózkodtak, hol az ott lakó emigránsok, köztük gr. Teleki László, Horváth Mihály és b. Jósika Miklósné, gyakran összegyűltek. Londonban az emigránsok ovatióval fogadták művésztsaikat. Itt írta Huber „Souvenir d'Arad“ című hegedűábrándját, melyvel annyira meghatotta az emigránsokat, hogy könyezve

borultak a szerző nyakába. Külföldről visszatérve, Huber a zeneszerzést komolyabban kezdte cultiválni. Megírta első operáját („Székely leány“ eredeti víg dalmű), mely 1859-ben került színre először a nemz. színházban. Hollósyné énekelte a címszerepet. A dalmű nagy tetszést aratott, s majdnem két évig maradt a műsoron. Ugyanezen időben írta meg Hegedűiskoláját is, mely azóta tananyagul szolgál az egész országban és már három átdolgozást s számtalan kiadást élt meg.

A zenei ízlés fejlesztése céljából quartett-társaságot szervezett és kamara-estélyeket adott. Ő volt az első ki Volkmann R. quartettjeit a közönségnek és kritikának bemutatva.

1862-ben ismét egy nagyobb művet írt „Vig cimborák“ című egy felvonásos dalművet, mely a nemz. színházhoz hosszú időig kassza darabja maradt. Markovits Ilka a későbbi Paulinés Bognár Vilma a mostani Balázsné énekeltek benne a főszerepeket. A rendkívüli nagy siker által felbátorítva rögtön hozzáfogott „Az armányos borbély“ című Felekiné által írt szöveg megzenésítéséhez s rövid idő múlva be is nyújtotta a kész partitúrát. Csakhogy akkor már ki volt adva az ukáz, hogy a nemz. színháznál többé könnyű zenéjű, izlésrontó (!) egyfelvonásos műveket nem szabad előadni, csakis a nagy örökbecsű olasz műveket a Lucia, Borgia stb., minek következtében Huber ezen műve előadatlan maradt.

1871-ben Orczy igazgatása alatt meghasonlott a színház uralkodó köreivel és rossz gazdálkodásával; 30 évi szolgálat után 43 éves korában nyugdíjba lépett s teljesen a tanári pályára adta magát. 1875-ben megtörte a hosszas szünetet, mialatt csaknem kizárólag tanítványainak élt. A népszínház megnyitása alkalmából írta „Király csókja“ című 1 felv. operettjét. Legutóbb az „Udvari Bál“ című dalművét nyújtotta be a nemz. színházhoz.

A mult évi közgyűlésen az orsz. dalárszövetség, mely annyit köszönhet Huber Károlynak, megválasztá őt az érdemekben dús Erkel Ferencnek helyébe országos karnagynak, fennhagyván Erkel Ferencnek a tiszteletbeli karnagságot.

Ennyi érdemet a korona sem hagyhatott figyelmen kívül s Huber Károlyt, mint már fentebb említettük, a Ferenc-József rend lovagkeresztjével tüntette ki. Vasárnap fogja a nemz. zenede elnöke gróf Zichy Géza a zenede dísztermében a zenedei választmány, tanárok és küldöttségek jelenlétében a rendjelt a kitüntetett férfit mellére tűzni.

Ohajjuk, hogy Huber Károly még sok éven át folytathassa a hazára nézve áldásos működését.

Lantos.

T Á R C A.

Egy vak hegedűs története.

Rajz. írta: Vende Soma

Négy éves korában vesztette el szemé világát. Az asztalnál játszadozott, feldöntötte a petróleumos lámpát, az égő folyadék elborította testét és kiégette szemét.

Hat éves korában özvegy anyját vesztette el és a világtalan árva a vakok intézetébe került.

Csak 13 év után találkozunk ismét Gyurival a vámiház-körúton egy kávéházban, a hol vakokból álló zenekar szokott naponta játszani.

Gyuri is köztük van. Ő a primás.

A fiúk szépen játszanak, csaknem kifogástalanul; játékukon, különösen, ha magyar nótát húznak, bizonyos, mondhatni „hidegszenvedély“ ömlik, mely a hallgatóra kellemetlenül leverően hat. A fejek idegesen mozognak, hol jobbra, hol balra. Itt a zárt szempillák dühösen rángatóznak, mintha fel akarnának nyílni, mintha félre akarnák tolni azt az átkozott sötét hályogot, ott a szemgolyók sajátságosan mozognak: emitt az egyik merően bámul maga elé és homlokát redőkre szedi. Szeme tiszta: azt hinnéd lát, pedig ennek az éjszakája a legsötétebb.

Befejezték a esárdást, leteszik a hegedűket és sűrű taps jutalmazza őket. A primás feláll és halvány márványhűde arcának mosolyával mélyen meg-

hajta magát a — nagybögös előtt, a mit a vendégek persze harsogó hahotával fogadnak.

Szegény Gyuri nem tudta elképzelni, hogy mért nevetnek a vendégek, ha ő meghajta magát előttük.

Egyedül a cimbalmos nem vak. Ő hordja körül a tálcát, szedi be a pénzt és a kedvetlen vendégek gorombaságait. Ő segít a gyánóltalanokon, ha valamit nem képesek megtenni. (Ugy bánik velük mintha gyermekei volnának, pedig még maga is gyermek, úgy 16 éves, sovány vézna, beteges kinézésű és mégis mily ellentétet képez a többiekkel szemben. Ott a sötét éj: itt beborult nap.)

Most is a tálcával jár körül. Az egyik asztalnál, egy fiatal emberekből álló társaság azt a tanácsot adja neki, hogy máskor, ha tapsolnak, akkor fogja ő meg a primás fejét és fordítsa a közönség felé, nehogy az máskor is a bögös előtt hajtsa meg magát, a mire aztán az egész tisztelt asztaltársaság a hasát fogja nevetében.

A primás hallotta a fenhangan mondott gúnyos szavakat s hallotta a durva nevetést is. Mélyen sóhajtott, fénytelen szemével abba a végtelen, sötét semmibe bámult s melancholikus, halvány arcán megjelent egy fájdalmas vonás, és az a fájdalmas vonás oly jól illelt ahhoz a halvány archoz, azokhoz a fénytelen szemekhez — — — — —

Ki ismeri a vakok belső világát.

Az az ember, aki csak a szemével lát, közvetlen kapja a külső benyomásokat. A természetben és a bonetan gyönyörűen megmagyarázza (és taglalja

azt a természeti processust, mely az ép látzervekkel bíró embernél a látáskor, a külső és közvetlen érintkezésnél, benyomásnál végbe megy. A legnagyobb precízióval megtudható, mint vezetik a látédegek a benyomást az agyba, hol az gondolattá idomul és mint hat a gondolat az összekötött idegek, véredények, stb. által a szívre, ahol már érzéssé alakul.

De miésoda anatomia, pszichologia, physionomia, phrenologia, vagy más i - a-val végződő tudomány magyarázza meg azt, hogy miképen megy ez fordítva az oly embereknél, a kik, csak a szemekkel nem látnak? Akiknek először a szívük dobban nagyot — mint most dobbant Gyuri primás — azután működik az agy és megjelen abban az örök éjben egy fényes pont, mely ragyogó, mint a sötétséget áttörő villanyfény, és muló, mint az emberekbe vetett bizalom.

Gyurinak az izmai megfeszülnek. Meghajlik, fejét oldalvást fordítja és lekonyítja, mintha valami föld alatti nesz után hallgatódznék.

„Sándor!“

„Mit akarsz?“ kérdi a cimbalmos.

„Nézz csak ki, nem-e Lili vár reám?“

Sándor kinéz és megpillant a kávéházban egyik tükörablakán kívül egy valóságos madonnafőt, halvány, jószágteljes, szenvedő vonásokkal.

„De igen, itt van, épen ide néz.“

Gyuri gyorsan feláll.

„Ma nem játszunk többet.“

És félre tolja székét előre nyújtott karokkal, tapogatódzva siet a ruhafezas felé. (Szempillái heve-

Huber Károly

zeneszerzői tevékenysége.

Dalművek:

1. »Székely leány« (1859).
2. »Vig cimborák« (1863).
3. »Armányos borbély« (1864).
4. »Király csókja« (1875).
5. »Az udvari bál« (1882).

Férfi négyesek:

1. »Erzsébet királyné.«
2. »Honfidal.«
3. »Ünnepi dal.«
4. »Győzelmi dal.«
5. »Édes lánykám.«
6. »Honvédek csatadala.«
7. »Édes Hazám.«
8. »Olyan a te dalod.«
9. »Csata-dal.«
10. »Tavaszi dal.«
11. »Dalár induló.«
12. »Dal a király csókjából« a »Király csókja.«
13. »Jelige.«
14. »A szent honért.«
15. »Nemzeti zászló.«
16. »Szabadságdal.«
17. »Őseink emléke.«
18. »Fohász.«
19. »Vadász induló.« »A király csókjából.«
20. Kerekes András.«
21. »Cserebogár.«
22. »Hej be szennyes.«
23. »Szombat este.«
24. »Gyere haza édes anyám.«
25. »Ha megfogom az ördögöt.«
26. »Ó te csodálatos német.«
27. »Jaj be bús az én életem.«
28. »Vékony haja van a piros almának.«
29. »Lehullott a rezgő nyárfa arany színű levele.«
30. Lengyel himnus.«
31. Harmonia Induló.
32. »Dicsérete.«
33. Húzzad cigány.
34. Nem nézek én, minek néznék. Esik eső, csökeső esik.
35. Vartyogi dalműverseny.
36. Nász dal.
37. Hulláznik a tiszta buza. Zöld leveles felérvirágos akácza.

Iskola művek:

1. Hegedű iskola 3. részben az első elemi oktatástól fogva egész a kiművelésig.
2. Tíz dallamos hegedű gyakorlat két hegedű számára.
3. Hegedű gyakorlatok haladók számára 3 részben.

Hegedű darabok:

1. »Hunyadi ábránd« két hegedűre.
2. »Kunok ábránd« két hegedűre.
3. »Repülj fecském«
4. »Első magyar« ábrándok hegedűre.
5. »Második magyar«
6. »Liszt Rapsodia« átdolgozva 4 hegedű és két zongorára.
7. »Souvenir d'Arad.«
8. »Változatok« egy régi magyar tema felett.

Dalok.

1. »Pásztor hangok« zenekar kísérettel Hollósy-Lonovits Kornelia számára írva.
2. »Árva vagyok.«
3. »Nem nézek én.«
4. »Az üzenet.«
5. »Bravour keringő.«
6. »Változatok« zenekar kísérettel. Számos betét-dalok operák számára.

Melodramák.

1. »Éji látogatás« írta Gyulai Pál, zongora és gordonkára.
2. »Simon Judit« írta Kiss József, zongora vagy nagy zenekar.

Különfelek.

1. »Kantate« magán szóllamok és zenekar.
2. »Vonós négyes.«
3. Különféle zongora darabok, átiratok gordonka, mely hegedű és más hangszerekre.

Bécsi hangversenyek.

A lefolyt hét a zenészeti körökben nagybárra Wagner emlékének volt szentelve. Ez emlékkünnepélyek sorából kiemelkedik a bécsi akadémiai Wagner-egylet részéről kezdeményezett és a filharmonikusok által a legelőkelőbb énekesek közreműködésével megtartott hangverseny.

A nagy »Musikvereinssaal« orgonakarzata fekete posztóval volt bevonva és az elhunyt mesternek óriási babér és pál-

mafüzérekkel körülvett arczképével díszítve. A nagybárrészt fekete szalonnaként megjelent distingvált közönség — tekintve az ünnepélyjellegét — a legnagyobb tapintattal tartózkodott minden hangos tetszésnyilvánítástól.

J a h n igazgató kitűnő vezetése alatt legelőször is Wagner kedvenc szimfoniáját Beethoven „Eroica“ című művet adták elő a filharmonikusok.

Ez után Richter emelte fel a vezénylő pálcát, hogy az elhunyt nagy mestert a saját hangjaival ünnepelje. A toll nem képes leírni azt a megrázó hatást, melyet ez alkalommal a »Götterdämmerung« gyász zenéje előidézett.

És e gyönyörű mű előadásánál a jelenlevők egy részének, akik akkor ugyan e helyen jelen voltak, mikor Wagner 8 évvel ezelőtt, erejének teljében, erélyének hatalmas erejével ugyan ezt a gyász-szimfoniát dirigálta, eszébe jutott az a jelenet, midőn Wagner a karnagy pálcát félre tette, hogy a saját zenéjét hallgassa és tőle megittasuljon.

Gyönyörűen fejezte be a »Parsifal« egy jelentékenyebb töredéke, a nagymester e hatyudala a kegyeletes hangversenyt.

A filharmonikusok hetedik matinéját »Faust« nagyszerű nyitányával nyitották meg. És a mester itt is méltó környezetben volt, mert ez után Mozart, Bach és Beethoven művei következtek. A zene négy legnagyobb mestere és mindegyik valamely első rangú műve által képviselve. Mozarttól előadták a G-moll-kinntett kedves adagióját, Bachtól az Esser által oly kitűnően orchestrált orgona-toccatát F-ben, Beethovenól pedig heroikus szimfoniáját. Az előadás kifogástalan volt.

Egyéb hangversenyek közül felemlítendő első sorban a fiatal kitűnő zongoraművész: E i s e l Lotte hangversenye, a ki mellett méltó helyet foglal el B a u m a y e r Mária és egy kedves lengyel művész: R a n a s e v i c h kisasszony. A legutóbbi, Henselt egyik legkitűnőbb tanítványa érzésteljes játéka és alapos technikája által tűnt ki. Előadta mesterének »Petite valse« című művét, Mozart C-moll-fantáziáját és Chopintól az e-moll

sen mozognak, ajkán kísérteties mosoly ül, midőn kalapját és botját magához ragadva, a botot maga elé tartva, bizonytalan léptekkel siet az utcára.

„Itt vagyok Gyuri“ szólal meg a kiutazó leány, mialatt a gyámoltalan felé siet és meg fogja karját.

Gyuri göresösen, heves mozdulattal kapaszkodik a leány karjába.

„Jer! Menjünk! Már végeztem.“

„Miért vagy ma oly kedvetlen, oly lehangolt? Bántott valaki? Talán ismét gúnyt űztek veled?“ kérdi a szép, halvány leány. (összeráncolt homlokka)

A világtalan ajkai körül megint azt a torz-mozolyt látjuk megjelenni, azt a fájdalmas vonást, azt a kínos izomrönggatózást, midőn tévóváza felel:

„Ne légy nyugtalan, kedves Lili! Nem bántott senki, de ki is bántana egy vak koldust.“

Lili felsóhajtott, fájdalmas sokat mondó pillantást vetett Gyurira és szótlanul, gondolatokba merülve folytatták utójukat.

Gyuri nem lakott az intézetben, mint többi társai. Lili anyja, ki a szerencsétlennek nagynénje volt, egy véletlen eset folytán megtudta, hogy Gyuri a vakok intézetében tartózkodik és a derék asszony, dacára annak, hogy maga is egyetlen leányával: Lilivel együtt sanjaru anyagi viszonyok közt élt, nem nyugodott addig, míg Gyurit az intézetből magához nem vehette.

Midőn lánya a szép Lili megpillantá vak ro-

konát, a vonzalom oly neme keletkezett szívében, melyet nemcsak közös szenvedése szokott szűlni.

Lili gyógyíthatatlan mellbajban szenvedett.

A szerencsétlenek esakhamar megértették egymást. Nem iparkodtak egymást vigasztalni, tudták, hogy bajuk ellen csak egy orvosság van és az a halál. Addig míg az az orvos nem jelentkezik, hiába minden vigasz. De enyhíteni iparkodtak egymás sorsát, és ha otthon, abban a szűk, de tiszta szobácskában együtt ültek azon a színezett pamtagon és eseevegték azokról az emberekről, akik látnak, de nem éreznek és akik épek, egészségesek és mégis oly betegek, és ha aztán eseevadás közben összehasonlították azt a másik világot az ő világukkal, akkor azt érezték, hogy ők tulajdonképpen nem is oly betegek, nem is oly szerencsétlenek mint hitték, hogy az a vendég ott abban a kávéházban, aki annak a szegény vaknak az ügyetlensége fölött oly jó ízűen tud kacsagni, sokkal jobban van vaksággal megverve, mint az, aki fölött nevet.

Midőn a „Stázió-utca“ külső részén levő lakásokhoz közeledtek, Gyuri megtörte a esendét.

„Lili néked ma valami bajod van?“ remegő hangon. „Melled jobban fáj, mint egyébkor? nemde?“

„Miből gyanítod azt?“ kérdi Lili meglepetve.

Gyuri habozott, (Arconásain látszott, hogy küzd magával)

„Nos, szólj hát!“ sürgette a leány, (a feszült várakozás kifejezésével arcán)

„Most nem... majd máskor... holnap“ felelé zavartan s akadozva Gyuri. „Nem... még ma...“

rögtön! Hátha holnap későn lesz“ tevé halkan utána.

Igaztoltan léptek a szobába. Gyuri hevesen vonta Lilimaga mellé a pamlagra: keble zilált, arczát sötét pír borította és szempillái lázasan reszkettek, midőn következőleg szolt:

„Emlékszel-e, mikor engem ide hoztatok? Mikor legelőször találkoztunk és én kezemmel végig simítottam arcodat.“

„Emlékszem.“

„És emlékszel-e, hogy én azt mondtam néked, hogy most már ismerlek, most már tudom, hogy engem ezental az angyalok fognak megvédeni, hogy te léssz ezental az egyetlen világos pont az én sötét, örök éjszakámban.“

„Emlékszem.“

„Nem tudom mi sugta azt akkor nékem, de azon éjjel, midőn álmatlanul, elmerengve sorsom fölött feküdtem ágyamban, megjelent előttem egy világos ködfátyol, egy világos pont, és az a pont mindig mindig nagyobbodott, míg végre egy halvány leány-arcot láttam magam előtt, egy emberi arcot, minőre kora ifjúságom éveiből homályosan emlékszem! És ez az arc a te képmásod volt.“

Lili mosolygott.

„Hisz ez valóságos szerelmi vallomás akar lenni! És már négy éve, hogy ismerjük egymást No, de mi késik, az nem mulik.“

„Nevezd szerelmi vallomásnak. Hahaha Egy vak koldus szerelmet vall egy szép fiatal leánynak... Nem rossz... no de halld tovább! Ezentul bárhol

hangok magasságát ellentétesen fogják fel a miénktől, vagyis: a mi mély hangjaink náluk magasak s megfordítva. A chinaiak nagy műveltségi fokát mutatja az is, hogy Amiot jezsuita hitterítő magában Pekingben a császári könyvtárban 482 könyvet talált, mely a zene elméletéről értekezik.

(Folytatása következik.)

Saint-Saënsről.

Saint-Saëns, kinek „VIII. Henrik” című operája múlt héten került először színre Párisban, nem mindig élvezte a boldogságot, hogy kortársai bővebben foglalkoztak vele. Sőt inkább méltán panaszkodhatott elhanyagoltságára miatt. Saint-Saëns többféle uton tett kísérletet, hogy feljusson a hírnév magaslatára, volt író, zenebíráló, hírlapíró.

Hanem minden kísérlete közt is hű maradt egyhez: a zenéhez. A zenét illetően Saint-Saëns mindig nagy értelmességről tett tanúságot. Hallása rendkívül finom, a legkisebb árnyalat-különbséget is képes észrevenni.

Erre nézve egy adomát is mondanak el róla.

Egy nap anyja szobájában játszott. Egyszerre a másik szobába egy látogató lépett be. Saëns hallotta lépteit, azután egyszerre fölkel s komolyan így szól:

— Az az ur kaszál a lábaival.

És valóban a kérdéses úri ember egyetlen lépéssel járt s a kis Camille éles hallása és elméje rögtön felismerte a különbséget. Ezentúl nem is kellett látnia az illető úri embert, csak lépteit hallotta, már felkiáltott:

— Anyám! az az ur!

— Hogyan tudod, hogy ő az? kérde anyja.

— Hallom, hogy kaszál, mondá.

Saint-Saëns maga is megírta, hogy családjának nagy örömeire szolgált gyermekkorában éles hallása. Gyakran mulattak vele úgy, hogy megütöttek egy poharat, gyertyatartót s ő mindig megmondta, hogy milyen hangot ad.

Saint-Saëns Massenetről következőleg nyilatkozott 1872-ben: Massenet csodálatos zenei tehetség. Melódijában van ihlet, érzéke van a festői iránt, ritmusa eleven, oly módon tud bánni a zenekarral, hogy ezer közül is rá lehet ismerni.

Halanzierről, a nagy opera volt igazgatójáról pedig így írt:

Egy igazgató, a ki nem volt zenész és mégis valódi igazgató, ez a Halanzier. Jó ember, őszinte természet, képmutatáshoz nem értő... Szerette, ha azt olvasta a lapokban, hogy művész, a mint a magánéletbe visszavonult divák szeretik, ha nagyvilági hölgyeknek nézik őket; ez volt egyetlen gyöngesége.

„VIII. Henrik” Madridban került először szóba. Viardot Pál ifjú hegedűssel utazott s egy szép reggel Léonie Détryoval találkozott, aki elmondá, hogy menyire szeretné az angol „Kék szakált” operaszövegben feldolgozni. Saint-Saëns nem titkolá el, hogy jobb szeretne egy francia történeti szöveget. Détryot mindamelllett elkészíté a tervet és Saint-Saëns elragadtatva a 3. és 4. felvonás drámai hatása által, vállalkozott a zene megírására. Saint-Saëns visszatérve Párisba, beszélt Silvester barátjával, aki gyorsan megírta a szöveget és Saint-Saëns hozzáfogott a zenéhez. Saint-Saëns Trepothament, elvonulva a párisi zaj elől s ott fejezte be a művet.

Saint-Saëns nem szokott sokáig tervezgetni. Gyorsan dolgozik és szabato-

san. Gounod egészen különböző módon ír. Előbb kidolgozza egyes eszméit a jellemzetes hangszerekre alkalmazva. Azután egybeilleszt és összeforrasztja egy egész művé. Partitúráiban tehát gyakran látni üres fehér foltokat, hová először földolgozott eszméit teldja.

Wagner tudvalevőleg egyszerre dolgozta ki egész zenekarra gondolatait. Saint-Saëns ép így jár el. Ha egy eszme megragadja, leül és egyfolytában megírja az egészet, kidolgozza minden részletében. Massenet már sokkal idegesebben dolgozik, nem bír egyfolytában írni, mindig töröl, igazít, változtat.

A magyar himnusz megszületése.

A magyar királyhymnus ügye új stadiumba lépett, midőn az országos dalárszövetség kezébe vette az ügyet, saját magára vállalván ugy a pályázat utján létrehozandó szöveg, mint annak zenéje megteremtése körül fölmerülő összes költségek fedezését. Mi azt hisszük, hogy az elismertetés s általában a magyar királyhymnusnak országossá tétele első sorban magának a zeneműnek szépségétől fog függeni, a mint történt az negyven év előtt, midőn szintén nem hivatalos uton, hanem magángyűjtés alapján beszerzett összegből hirdettetett pályázat Kölesey hymnusának megzenesítésére, szintén nem hivatalos formában történt a nyertes mű előadása — s mégis melyik magyar ember az, ki ne tudná Kölesey hymnusát Erkel Ferenc zenéjével?!

Nem lehetetlen, hogy ép így sikerül a magyar királyhymnus megteremtése is, mint a Kölesey hymnusé, mely azóta ugy a szívéhez nőtt minden magyar embernek.

Innen-onnan negyven esztendeje lesz már. 1844. július 2-án este a nemzeti színház közönsége kiválóan ünnepélyes alkalomra gyűlt össze: Kölesey hymnusának a pályázatot kiíró bizottság által megdícsért és a jutalomra érdemesített megzenesítései adattak elő.

A dícséretre méltatott két szerző Egri és Béni és Travnyik János volt. A közönség ugy őket, mint szerzeményeiket zajosn megtapsolta. Azután küldött-ség ment a pályanyertes mű szerzőjéért, Erkel Ferencért, a kit, midőn a színpadon megjelent, viharosan megjelenezett és megtapsolt a közönség. Rövid beszéd után az igénytelen pályadíj (20 arany) átadott neki. A mi anyagilag hiányzott az elismerésből, azt a közönség tetszése, kitüntetése volt hivatva pótolni, s a közönség elérte a szándékot, ezt bőkezűleg adta meg az akkor még fiatal zeneszerzőnek.

A szép hymnus előadása után az előre hitelezett bizalom Erkel tehetségében, a leghízelgőbb tetszénnyilatkozatok által lön igazolva. A zenemű a legteljesebb mértékben tetszett: Erkel megtalálta a hangot, melyre mindenki várt; s nem esoda, ha szép szerzeménye csakhamar országos népszerű lön.

A művészetek több lelkes barátja érezvén azonban azt, hogy egy ily műért anyagi elismerés gyánánt az a 20 arany valóban igen esekély, alig két héttel rá saját kezdeményezésükből némi mellék jutalomban részesíték a koszorúzott zeneszerzőt. Petri-esevics Horváth Lázár lapszerkesztő akkor rendkívül nagy szerepet játszott a magyar irodalmi és művészeti életben. Ő volt az, ki saját budai nyaralójában ünnepélyt rendezett a szerző tiszteletére, s az ő kezdeményezésére gyűlt összegből díszes emléktárgyat vevén számára, azt elvbarátai jelenlétében átnyujtá.

Ez emléktárgy szép művi karnagyi pálea volt ezüstből, megaranyozva. Magyarország címere, a zene jelvényei és egyéb alkalmi díszítmények domborműben alkalmaztattak a páleára e felirat mellett: „Hunyady László szerzőjének a nemzeti zene barátai, 1844.” A pálea belsejében 50 darab arany volt, a lelkes művészetbarátok elismerésének anyagi jelül is.

Óhajtjuk, hogy a magyar királyhymnus megteremtése mielőbb hasonló ünnepélyességekkel történjék, természetesen jelenlegi kedvezőbb művészeti viszonyainak megfelelő impozánsabb arányokban!

Pályázati hirdetmény!

Zene tanító kerestetik Kisujszállásra, ki a zongora tanításban alapos oktatást képes igazolni.

Előny adatik azon pályázónak, a ki a hegedűt is tanítani tudja. Fizetésül hetenként 30 óráért egy évre 600 forint biztosítottik. Az ezenkívül vállalandó órák külön díjaztatnak.

Pályázati határidő april 1. Az állás május hó 1-én elfoglalandó.

Pályázati kérvények alólirhoz Kisujszállásra küldendők.

Magay Károly,
kir. jbiró.

Hazai hírek.

* Huber Károly karnagynak a Ferenc-József rend lovag-keresztjével lett kitüntetése alkalmából felemlítjük, hogy a művészek közül eddig Erkel Ferenc, Paulay Ede, Kőszeghy Károly, Elek Miklós és Munkácsy Mihály bírták még a lovagkeresztet.

* Nagy Ibolyka k. a. virágvasárnapkor megváltik a népszínháztól s a nyár egy részét furdón, a másikat pedig vidéki vendégszeresekkel fogja töltetni.

* Együd István árvái részére a debreceni színházi nyugdíj-alap 300 frtot küldött fel a magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsának, mely összeget az a gyermekek gyámjának Mátyás Hugónak kézbesített.

* A filharmonikusok ez idei utolsó hangversenyén, mely f. hó 14-én fog megtartatni a vígadó nagy termében, egy érdekes eredeti magyar újdonságot adnak elő: ez Mihalovics Odón színtanodai igazgatónak egy nagyszabású hősi szímfonikus zenekölteménye, melyet a beavatott műértő körök igen sikerültnék mondanak.

* Levélpapir zenével. Hullázó Balaton... Feeském, feeském... Csárdás kis kalapot... Kőrösi lány. Barna szeretőmnek (A Vörös sapkából.) című énekek teljes ének és zongora miniatúr hangjeggyel ellátva, doboza, angol, felér papíron borítékkal 80 kr. kapható: „A harmonia” zeneműkereskedésben váci-utca 13. sz. Rigler József Ede gyártelepében Budapesten, VI. Rózsa-utca 55. sz. vagy belvárosi raktárában keeskeneti-utca 13. szám. Ezen tetszetős külsejű levélpapírt melegen ajánljuk zeneközönségünk figyelmébe. Eltekintve attól, hogy hazai ipar s így amúgy is pártolásra méltó, kiállítás s ára olyan, hogy az idegen gyártmányival bátran versenyre kelhet.

Külföldi hírek.

* Magyar cimbalmos Helsingforsban Pinter Pál a népszínház volt cimbalmosa, ki egy orosz impreszárió kíséretében nemrég művészi körntra indult, mint egy tegnapi érkezett levélben írja, jelenleg Finnországban: Helsingforsban hangversenyez nagy sikerrel.

* Wagner Richard emlékére a bécsi tanulóknak tegnap este a „Sophien-Saal”-ban ugynevezett „Trauer-Commerz”-t rendeztek, mely azonban politikai tüntetéssé nőtt ki magát és végül zajos befejezést nyert. A szónokok ugyanis Wagnernek nemcsak művészi tevékenységét, hanem nemzeti érzelmeit is tárgyalták; közben antiszemita kifakadások is történtek, úgy hogy a jelenvolt rendőri közeg kénytelen volt közbelépni és a további beszédek tartását betiltani, mire a társaság óriási zaj között szétoszlott.

* Saint-Saëns új operája: „VIII. Henrik” f. hó 5-én került először színre a párisi nagy operában. Ugyanott az „Opera Comique”-ben Delibes Leo „Lakmé” című víg operája a napokban fog színre kerülni fényes kiállítással.

Figyelmeztetés!
Kitűnő zongorahangoló
MAGRINI A.
ajánlatik mindennemű
zongora-hangolás, javítás és bőrzésére.
Megtudható a társulat zeneműkereskedésében váci utca 3.

NEMECSCKE JOZSEF

= Mignon = zongorák. Tartós kitűnő hangszerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

„Produktiv szövetkezet.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer” zongoragyártóból elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyagyar készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlatos az úgynevezett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

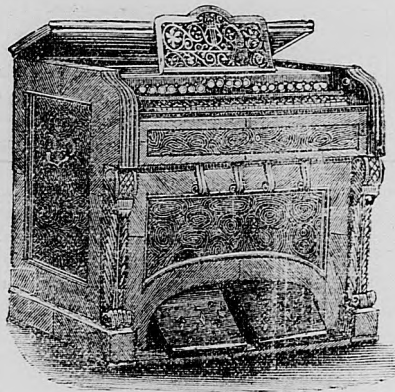
Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:
Rövid szalon, diófából, fekete.

Árjegyzék küldeték díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyártó



A legkitűnőbb
„Harmoniumok”

Tietz Péter utóda
Kotykievics Teofil
gyára

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussionnal. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfele.

Több évi jótállás!

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Zenetanárok lakcímei:

- | | |
|--|--------------------------------------|
| Zongora. | Enek. |
| Aggházi Károly nemz. zen. tan. Akad.-ut. 11. | Aggházi Károly Akadémia utca 11. sz. |
| Bartay János „ „ Váci-utca 10. | Huber Károly Uj tőzsdé-épület |
| Schütöze Rezső „ „ N.-korona-u. 4. | Pauli Richárd Dohány utca 28. |
| Khayll Antal „ „ Thonet udvar | Passy Cornet asszony Muzemium körút |
| Erney József „ „ Kerepesi-út 24. | Igerics Katalin Lipót utca 6. |
| Huber Károly „ „ Uj tőzsdé-épület | Ulrich Cecília Albrecht ut. 6. |
| Dr. Popper Ármin Sugár út 80. sz. | Schmidt József Lipót utca 19. |
| Ziegler János Király utca 35. sz. | Puks Ferencz Klauzál utca 4. |
| Koschirz János Sugár út 89. sz. | |
| Kindtner Károly Vas utca 17. sz. | Zeneszerzés. |
| Vajdaffy Béla Külső dob utca 49. | Aggházi Károly Akadémia utca 11. |
| Tomka István Molnár utca 20. sz. | Erney József Kerepesi út 24. |
| Krisztinkovich Béla Hungaria szálloda | Puks Ferencz Klauzál utca 4. |
| Gobbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz. | Huber Károly Uj tőzsdé-épület |
| Rausch Karol Hunyady utca 3. sz. | Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17. |
| Kun Miksa Bálvány utca 26. sz. | |
| Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi udv. | Hegedű. |
| Sipos Antal Koeskeméti utca Geiszház | Huber Károly Uj tőzsdé-épület |
| Zimay László Molnár utca 37. | Gobbi Alajos Magyar utca 36. |
| Székely Imre Szerb utca 2. | Fischinger Alajos Dohány utca 45. |
| Avar Alajos Rákasárok-utca. | Kis Péter Sándor utca 5. |
| Harmonium és Orgona. | Frankhauser Károly Diófa utca 18. |
| Erney József Kerepesi út 24. | Mészáros József Tüzoltó utca 19. |
| | Avar Alajos Rákasárok-utca 30. |

HOYER

vonó-hangszer készítő

Gyönyörű imitációk különösen műkedvelők figyelmébe ajánlatosak.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólrhetlenek. ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

Szalon Stuez, diófa
„ „ fekete
keresztthúrozott és egyszerű.

J. Heitzmann és fia

es. kir. udvari zongoragyáros

Első rangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon el vannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legnagyobb kitüntetések.

! Farsangi kétféle!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt kapható minden könyv- és zenemű-kereskedésben.

HEVESI B.

zongoragyáros

Kitűnő hazai gyártmány, mely különösen szoliditása és tartóssága által tűnik ki. Ezen minden tekintetben ajánlható zongorák főlegynökségét a társulat birja s zongoratermében mindig megtalálhatók.

Uj találmány!

Vonó hangszerek, hegedűk és gordonkák,

melyek teljesen pótolják az olasz mesterek műveit. A hang ép oly erős és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Budapesten kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerésével nyilatkoznak e feltűnést keltett tüneményeszerű hangszerekről.
Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban 150 frt.

MARTIN WESSELY
zongoragyáros.

Különös speciálitás az úgynevezett „Diminutiv” zongora, legkisebb alak s mégis erős, tomor hang. Bár milyen kicsi szobában is elfér. Az egész zongora 1 1/2 méter. Különféle érmek.

PETROV

zongoragyártó

Legolcsóbb zongorák

Souczerk Máttyás

zongoragyár

olcsó és tartós gyártmány a »Harmonia« zongoratermében mindig készletben van.

„HARMONIA”

zeneműkereskedésben kaphatók valódi legfinomabb francia

hegedű- és gordonkahurok és gyanta.

A világhírű Voirin-féle vonók raktáron tartatnak.

Vidékről jövő megrendelések pontosan teljesítetnek.